

Årets folkbildare 2016

VoF:s ordförande **Linda Strand Lundberg** har träffat två folkbildare.

Årets folkbildare 2016 är Dagens Nyheters vetenskapsredaktion. När andra nyhetsredaktioner skär ner på vetenskapsjournalistiken har DN i stället valt att utöka. Vetenskapsredaktör Maria Gunther och medicinreporter Amina Manzoor har under året tillgängliggjort medicin och annan vetenskap på ett lättbegripligt och insatt sätt för allmänheten. Utmärkelsen är förenad med en prissumma på 25 000 kronor.

VoF:s kortfattade motivering till utmärkelsen

Sedan *Dagens Nyheter* vid årsskiftet 2016 anställde Amina Manzoor som medicinjournalist har tidningens artiklar om medicinska frågor blivit ett viktigt komplement till vetenskapsredaktör Maria Gunthers bevakning. Under året har DN:s vetenskapsredaktion vid flera tillfällen publicerat artiklar som blivit några av tidningens mest lästa och de har flitigt delats i sociala medier.

Folkvett kontaktade de båda pristagarna för att få lite

Amina Manzoor och Maria Gunther

större kännedom om hur arbetet med vetenskapliga ämnen går till på en av Sveriges största dagstidningar.

– Maria är redaktör för vetenskapssidorna varje vecka och planerar artiklar till dem, berättar Amina Manzoor. Jag är mer kopplad till nyhetsarbetet och skriver främst nyhetsartiklar, men ibland även reportage till lördagsmagasinet, vetenskapsartiklar till söndagen samt kommande nyhetsartiklar. Jag försöker att utgå ifrån allmänintresset när jag väljer ämnen att skriva om, och det kan ibland skilja sig från sådant som jag tycker är intressant. Sådant som jag tycker är självklart kan ibland uppskattas enormt av läsarna.

Hur väljer ni vilka ämnen ni ska skriva om?

– Vi skriver om ämnen som är spännande, relevanta och intressanta för våra läsare, svarar Maria Gunther. Det

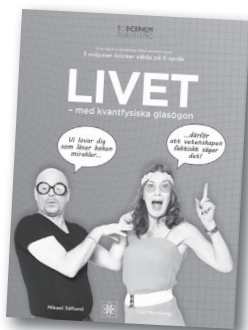
kan handla om nya vetenskapliga genombrott, nya studier, nyhetshändelser, nya böcker och filmer, aktuella diskussioner eller utmaningar för samhället. Forskning vi skriver om ska naturligtvis vara väl genomförd, granskad och i stort sett alltid publicerad, såvida det inte gäller granskning av forskningsfusk och liknande.

När det gäller granskning av böcker med vetenskapliga anspråk fick Marias Gunthers granskning av boken *Livet med kvantfysiska glasögon* stor spridning under sensommaren och ledde bland annat till att bokhandlare valde att omkategorisera boken, från Psykologi till Filosofi & religion. I artikeln "Forskare avfärdar bästsäljare – saknar vetenskapligt stöd" skriver hon att

En bok som har toppat försäljningslistorna i sommar hävdar att kvantfysiken kan förändra våra liv och utlovar mirakler på vetenskaplig grund. Men innehållet bygger på grova missförstånd och misstolkningar av både kvantfysik och annan vetenskap.

"Forskare avfärdar bästsäljare – saknar vetenskapligt stöd",
Dagens Nyheter, 2016-08-22

I den långa motiveringen till utmärkelsen Årets folkbildare¹ står att läsa att "Redaktionen har med bravur och på ett insatt sätt bevakat de stora medicinska händelserna under året såsom zikavirusets utbredning och Macchiariniskandalen samt redogjort för dessa utifrån flera olika aspekter."

– Jag är väldigt intresserad av infektionssjukdomar och nya virus, förklarar Amina Manzoor. Det var väldigt spännande att följa utvecklingen kring zikaviruset förra året, berätta vad forskarna kunde slå fast och vad de inte visste. Det var en balansgång mellan att rapportera om barnen som föddes med mikrocefali och samtidigt försöka att inte skrämman upp människor.

– Ett annat ämne som ligger mig varmt om hjärtat är antibiotikaresistens, fortsätter hon. Det är oerhört viktigt att skriva artiklar så att människor förstår varför resistensproblemet är så skrämmande och berör alla.

Sommaren 2016 beskrev Manzoor farorna med den stora antibiotikaanvändningen runtom i världen under rubriken ”Antibiotikaresistensen bör skrämman mer än ebola och zika”². Att antibiotikaresistensen redan idag leder till stora mängder dödsfall, som i framtiden kan bli allt fler om vi inte lyckas vända trenden, framgick tydligt i artikeln. Om fler bakterier blir resistent mot antibiotika riskerar cancerpatienter och för tidigt födda barn att dö av vanliga infektioner och lunginflammation kan åter bli ett livshotande tillstånd.

Maria Gunther, som varit anställd av Dagens Nyheter sedan 2013, beskriver hur redaktionen får kännedom om forskning och vetenskapsnyheter:

– Vi följer de stora vetenskapliga tidskrifterna, och får förhandsinformation om vad de kommer att publicera. Vi får också tips från våra nätverk, via twitter, mejl, bloggar och liknande, och på konferenser. Den amerikanska AAAS-konferensen i februari varje år ger alltid bra uppslag eftersom den visar vad världens största vetenskapliga sammanslutning AAAS, American Association for the

Advancement of Science, tycker är värt att presentera och hålla ögonen på.

När det kommer till forskningsnyheter 2016 vill Maria Gunther själv helst framhäva experimentet LIGO. Det var då man för första gången lyckades uppmäta gravitationsvågor, vilket beskrivs som en helt ny era för astronomin.

– Det var 2016 års största vetenskapliga genombrott, och det var mycket speciellt att få vara på plats på presskonferensen när resultaten presenterades.

En stor del av det redaktionella arbetet består i att sälla bland och kontrollera inkomna tips.

– Vi överöses med tips, studier, rapporter och pressmeddelanden, berättar Amina Manzoor. Ett stort jobb är att sälla och välja ut sådant som både har stort allmänintresse och som är ”bra” vetenskap. Det är tidskrävande att läsa en studie och bedöma om den är lämplig att skriva om och nyhetstempot blir hela tiden snabbare. En annan utmaning är att stå på sig och inte skriva om en dålig studie trots att alla andra tidningar skriver om den. Men våra redaktörer litar på våra bedömningar. En annan svårighet är att vara pedagogisk och förklara vad en studie innebär på litet utrymme.

Just den förmågan omnämns särskilt i Vetenskap och Folkbildnings långa motivering till folkbildarpriset:

De båda journalisterna Maria Gunther och Amina Manzoor har under året lyckats beskriva vetenskapliga framsteg [...] genom att använda ett språk som är förståeligt för alla, oavsett utbildningsbakgrund. De tar med läsaren på en resa genom den ibland svårförståeliga vetenskapliga begreppsfloran och

redogör exempelvis för skillnader mellan forskningskonsensus och enstaka studier.

Samtidigt gäller det att hålla huvudet kallt och till exempel inte överdriva resultat. Och den viktigaste skeptiska egenskapen av alla finns även hos årets folkbildare:

– Vi är inte ofelbara. Då är det bara att bita i det sura äpplet och förhoppningsvis lära sig något, avslutar Amina.

Noter

1. De utförliga motiveringarna till utmärkelserna Årets folkbildare och Årets förvillare finns att läsa på www.vof.se.
2. "Antibiotikaresistensen bör skrämja mer än ebola och zika", Dagens Nyheter, 2016-07-06